

„*Ad impossibilia nemo tenetur*“

Kritický přístup k edTechu, zneužitelnost nových technologií; psychologické posuny: pozornost, paměť, multitasking, HCI, HCD a edudesign, cíleně budované digitální stopy

Učící se společnost

2017

Michal Černý

edTech v pedagogice

Kritický přístup k edTechu

Oblasti možných problémů

- Sociální exklusivita a digitální propast
- Konkurence na pracovním trhu
- Ochrana soukromí
- Autonomní AI
- Otázky vzdělávání
- Ekologické otázky
- „Dělá z nás Google hlupáky“? – Psychologické změny
- Změny komunikačních vzorců a strategií

Sociální exklusivita a digitální propast

- Přístup k technologiím je spojený s možností aktivní participace na společnosti, se ekonomickými, sociálními i komunikačními možnostmi
- Nejlepší technologie a nejlepší vzdělávání jsou drahé -> prohlubování sociálních nerovností, ale i nerovnoměrnosti intelektuálního kapitálu
- Co s lidmi na dně digitální propasti? Seniors, sociálně a ekonomicky ohroženými, obyvateli třetího světa,....
- Platformní společnost?

Konkurence na pracovním trhu

- „Práci nám seberou roboti“, heslo jako z doby první průmyslové revoluce. Ale je zde už čtvrtá
- V čem mohou být lidé lepší? Sociální kompetence, sebeřízení, kreativita,... -> nutnost změny koncepce vzdělávání (Ale pozor Reich – také některé manuální profese)
- Průmysl kombinuje technologie a procesy. Procesy jsou ale závislé na kvalifikaci a znalostech lidí,...

Ochrana soukromí

- Soukromí neexistuje:
 - Operátoři sledují mobilní telefony
 - Cookies
 - Lexikální analýza
 - Google o nás ví (skoro vše), třeba umí přidávat události do kalendáře podle zakoupené letenky či ubytování
 - ...
- Možné reakce:
 - Anonymisace pohybu na internetu: TOR, deep a dark net
 - Kryptoměny
 - Paralelní kultura a společnost
- Soukromím platíme za kvalitu a pohodlí služeb, personalizaci obsahu, kvalitnější vyhledávání...

Autonomní AI

- Budou počítače sami myslet?
- Silná umělá inteligence by měla být schopná sama řešit různé problémy
- Už teď myslí a do hlavy jim nevidíme (viz neuronové sítě)
- Koncepce autonomie a humanisace je asi stále sci-fi
- Ale padá koncept toho, že jsou technologie v principu deterministické, hloupé, přehledné, transparentní,...

Otázky vzdělávání

- Role pedagogických asistentů
- Změny edukačních schémat
- Omezené možnosti plánování na trhu práce
- Důraz na celoživotní kontinuální učení, ale to je drahé, ne všichni ho chtějí, kdo a jak ho má platit?
- Čemu se tedy vlastně učit?

- Lidé preferují možnost vzdělávání před penězi – ne vždy, ne absolutně, ale otázka seberozvoje je důležitá.

Ekologické otázky

- Energetická náročnost
- Náročnost na vzácné kovy a věci, co se špatně těží (zlato, měď, lithium,...)
- „Morální zastarávání“ x „reálná funkčnost výrobků“
- Otázky recyklace a dalšího zpracování mají jak ekologický, tak také sociální rozměr

Psychologické změny

- Do velké míry neznámé a nejasné, často na úrovni spekulací
- Ale asi se snižuje význam paměti na úkor složitějších kognitivních procesů
- Máme problém s pozorností (a jejím udržením) a multitasking je problematický
- Musíme hledat vhodné nastavení workflow a také ho učit
- Existují závislosti na moderních technologiích (ale ty byly vždycky)
- Technostres

Komunikační změny

- Napsat mail je jiné, než napsat dopis
- Komunikace je rychlejší, má vyšší frekvenci
- Je snadno sledovatelná (ICQ, ale také tajné služby a ...)
- Mění se lexikum
- Objevuje se tlak na rychlost odpovědí
- Nové pracovní i sociální vztahy vyžadují jiné formy komunikace
- Sdělení jsou archivovaná

Platformní společnost (José van Dijck)

- Co se skrývá za procesem platformizace:
 - Nabízí personalizované služby přínosné uživatelům
 - Podporuje budování komunity a obchází neefektivní tradiční instituce (např. taxislužby v případě Uber)
 - Zdůrazňuje veřejný zájem a zároveň zamlčuje soukromé zisky (aktuální hodnota Facebooku je odhadována na cca [350 miliard \\$](#))
- Doporučení uživatelům:
 - Vyžadujte transparentní fungování platforem
 - Nedovolte, aby vaše pohodlnost zvítězila nad veřejným zájmem
 - Buďte ostražití

Platformní společnost (José van Dijck)

- Doporučení vládám:
 - Chraňte veřejný zájem a obecné hodnoty – jednejte s platformami
 - Přizpůsobujte pravidla regulace (a regulační úřady)
 - Připravte plán demokratizace platformní společnosti
- Doporučení vývojářům platforem:
 - Preferujte dlouhodobé cíle před okamžitým ziskem
 - Buďte otevření ohledně toku dat, obchodních modelů a struktury řízení
 - Integrujte do platformní architektury veřejný zájem

Děkuji za pozornost